

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
18.8.2011
Taltionumero
2250
Diaarinumero
2074/3/10

1 (7)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Turun hallinto-oikeus 5.5.2010 nro 10/0391/2

Asian aikaisempi käsittely

X:n perusturvalautakunnan alainen viranhaltija on 3.7.2009 myöntänyt A:lle vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) mukaisena vaikeavammaisen kuljetuspalveluna kahdeksan yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa ajalle 4.7.–31.12.2009. A:lle myönnettyjen matkojen määrää on alennettu aiemmin myönnetystä 18 yhdensuuntaisesta matkasta, koska hänellä on liikkumisessaan käytettävissä auto, jonka hankintaan hän on 3.7.2009 saanut vammaispalvelulain mukaista avustusta.

X:n perusturvalautakunta on 23.9.2009 hylännyt A:n tekemän oikaisuvaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Turun hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Vammaispalvelulain mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Kuljetuspalveluja on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle siten, että hänellä on mahdollisuus suorittaa välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään kahdeksantoista yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään kuuluvaa matkaa kuukaudessa.

Viranhaltija oli 29.12.2008 myöntänyt A:lle vammaispalvelulain mukaisena vaikeavammaisen kuljetuspalveluna 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa ajalle 1.1.–31.12.2009. Yhdensuuntaisten matkojen määrää on 3.7.2009 tehdyllä päätöksellä alennettu kahdeksaan matkaan kuukaudessa, koska viranhaltija on samana päivänä myöntänyt A:lle vammaispalvelulain perusteella autoavustusta.

Neurologian erikoislääkärin 27.10.2009 päiväämän lääkärintodistuksen mukaan A on saanut vaikeat aivovammat liikenneonnettomuuksissa vuosina 1991 ja 1995. Onnettomuuksien seurauksina A:lle on jäänyt lievä kömpelyys oikeaan raajapariin. Lisäksi hänellä on laaja-alainen neuropsykologinen ja neuropsykiatrinen oirekuva, jossa on väsymystä, alentunutta sietokykyä, toiminnanohjauksen ja käyttäytymisen säätelyn vaikeutta, ajattelun juuttumista ja tarkkaavaisuuden heikentymistä. A on saanut pitää ajokorttinsa, mutta sairaudesta johtuen vireystilassa esiintyy päivittäin vaihtelua siten, että hän ei pysty liikkumaan henkilöautolla säännöllisesti päivittäin.

A:n perheeseen kuuluu avopuolison lisäksi kaksi peruskoulun alaluokalla ja kaksi päivähoidossa käyvää lasta. Avopuolisolla ei ole ajokorttia, ja A vastaa lasten hoitoon viemisestä ja hakemisesta päivittäin. Alaluokalla olevat lapset kävelevät kouluun, joka sijaitsee noin 100-150 metrin päässä kotoa. Päivähoidossa olevien lasten hoitopaikat sijaitsevat noin kilometrin päässä kotoa. Toinen päivähoidossa olevista lapsista sairastaa infektioastmaa, eikä hän talviaikaan voi olla pitkiä aikoja ulkona. Nuorin lapsi pystyy kulkemaan kyseisen matkan rattaissa. A pystyy kesäaikaan hyvässä kunnossa ollessaan kävelemään kyseisen matkan. Lisäksi A osallistuu vapaaehtoisena vertaistukitoimintaan ja toimii tukihenkilönä, mikä A:n mukaan on hänelle itselleenkin terapeuttisesti tärkeää.

Ottaen huomioon A:lle myönnetyn autoavustuksen ja sen, että A on tosiasiallisesti käyttänyt autoaan erilaisiin kuljetuksiin, lautakunta on yksilöllisen harkinnan perusteella voinut alentaa matkojen määrää säädetyistä 18 yhdensuuntaisesta matkasta kuukaudessa. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella A:n yksilöllisten tarpeiden liikkumisen osalta voidaan katsoa toteutuvan oman auton ja kahdeksan

yhdensuuntaisen kuljetuspalvelumatkan turvin. Asiassa ei ole osoitettu, että A:lle myönnetty kuljetuspalvelujen määrä rajoittaisi hänen liikku-
mistaan.

Kunnalla ei vammaispalvelulain ja -asetuksen perusteella ole velvolli-
suutta suostua siihen, että henkilö, jolle kuljetuspalveluja on myönnetty,
saa siirtää tiettyä kuukautena käyttämättä jääneitä matkoja toisen kuu-
kauden aikana tehtäväksi.

Perusturvalautakunnan päätöstä ei ole syytä muuttaa.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimis-
ta 8 § 2 momentti

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoi-
mista 5 § 1 momentti ja 6 §

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että Turun hallinto-oikeuden päätös kumo-
taan ja hänelle myönnetään oikeus 18 yhdensuuntaiseen matkaan kuu-
kaudessa sekä oikeus siirtää käyttämättä jääneitä matkoja käytettäväksi
toisena kuukautena. Lisäksi hän on vaatinut korvattavaksi 380 euroa
kuukaudessa saamatta jääneistä matkoista ja valituksen tueksi hankitun
psykologin lausunnon palkkiolaskun 40 euroa.

A:n on välttämätöntä käyttää autoa lastensa kuljettamiseen kouluun ja
päiväkotiin. Lisäksi hän tarvitsee autoa osallistuakseen vertaistukitoi-
mintaan. Turun hallinto-oikeustuomarin äänestyslausunnon perusteluissa
lausutaan, että ”A:n voidaan katsoa vammaisuudestaan johtuen tarvitse-
van kuljetuspalveluja 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa” ja ”pe-
rusturvalautakunnan ei olisi tullut alentaa A:lle myönnettyjen kuljetus-
palvelumatkojen määrää sen perusteella, että hänelle on myönnetty vam-
maispalvelulain mukainen autoavustus”. A pystyy hyödyntämään matka-
korttia vain murto-osaan matkoistaan ja joutuu karsimaan osallistumis-
taan muun muassa Varsinais-Suomen Aivovammayhdistyksen kädentai-
toja ylläpitävään kerhoon ja liikuntaryhmätapaamisiin sekä muihin taval-
lisempiin yhdistystapaamisiin.

A on toimittanut vielä 4.6.2010 kirjoitetun psykologian lisensiaatin, neu-
ropsykologian erikoispsykologin lausunnon. Siitä ilmenee

muun muassa, että A on saanut aivovammat vuosina 1991 ja 1995 sattuneiden liikenneonnettomuuksien seurauksena. Hänelle on jäänyt pysyvä, vaikeaksi tai erittäin vaikea-asteiseksi luokiteltu neuropsykologinen jälkioireisto, joka haittaa arjen toimintakykyä merkittävästi. Vuonna 1995 sattuneessa onnettomuudessa A sai myös lukuisia muita fyysisiä vammoja, kuten useita luunmurtumia (muun muassa molempiin alaraajoihin pirstaleiset murtumat, lantio keskeltä halki, oikean kyynärvarren ja solisluun murtumat) sekä peroneuspareesin oikeaan jalkaan. A käyttää peroneustukea. Kipu- ja särkyoireilua on ollut vuosia. Aivovamman keskeisinä oireina näkyvät vahva orgaaninen väsyvyys, alhainen kuormituksen sieto, toiminnanohjauksen ja käyttäytymisen säätelyn vaikeudet, tiedon prosessoinnin hitaus sekä keskittymisen ja muistitoimintojen heikkous. A:ta on kehoitettu välttämään autolla ajoa väsymystilassa. Hänen tulee itse harkita, onko hän kulloinkin ajokunnossa. Tämä on tärkeä edellytys ajoluvan säilymiselle. Hänen ei voida olettaa pystyvän ajamaan autoa säännöllisesti, ja hän joutuu välillä käyttämään kuljetuspalvelua vointinsa mukaan. Tarpeellisena ja A:n toimintakykyä tukevana on pidettävä sitä, että hänellä on mahdollisuus käyttää kuljetuspalvelua tarvittaessa. Ei ole tarkoituksenmukaista asettaa kuukausikohtaista rajoitusta matkojen määrälle, vaan riittävä vuosikohtainen määrä, joka vastaa vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

X:n perusturvaosasto on antanut selityksen, jonka mukaan hallinto-oikeuden päätös tulee pitää kokonaan voimassa. Autoavustuksen ja kahdeksan kuukausittaisen taksimatkan katsotaan riittävän A:n yksilöllisten tarpeiden turvaamiseen, kun hän tosiasiallisesti käyttää autoaan erilaisiin kuljetuksiin. A ei ole kyennyt osoittamaan, että myönnettyjen kuljetuspalveluiden määrä rajoittaisi hänen liikkumistaan, eikä hän ajanjaksolla 3.7.2009-31.5.2010 ole käyttänyt läheskään kaikkia hänelle myönnettyjä matkoja. Kunnalla ei ole velvollisuutta suostua käyttämättä jääneiden matkojen siirtämiseen toiselle kuukaudelle eikä korvata palvelua rahana.

A on antanut vastaselityksen. Hänellä on ollut aiemmin Y:n kunnassa ja Z:n kunnassa (nykyinen X:n kunta) käytössään liukuma kuljetuspalveluissa niin, että hän on voinut käyttää vuoden aikana yhteensä 216 matkaa vapaasti tarpeestaan ja kunnostaan riippuen. Kun kuukausittaisten matkojen määrä on rajattu kahdeksaan, A:lla on ollut vaikeuksia muistaa ladattujen matkojen määrää kuukauden lopussa, joten matkamäärien ylituksien välttämiseksi hän on maksanut matkojaan kokonaan ja yhdistänyt asiointimatkojaan lääkärikäynteihin. Korvausten

saamiseksi A on vedonnut myös siihen, että X:n kunnan 3.7.2009 tekemästä päätöksestä on koitunut hänelle huomattavaa taloudellista haittaa. Lisäksi A on ilmoittanut, että hän on saanut 4.10.2009, 9.11.2009 ja 4.4.2011 ylinopeussakot, jotka johtuvat siitä, että nykyisellä kahdeksan matkan kuukausimäärällä hän kuormittuu eikä jaksa pitää yllä kontrollia nopeusrajoitusten seuraamiseksi. Hän on lähettänyt sähköpostitse lisäselvitystä matkojensa tarpeesta ilmoittaen muun muassa, että hänellä on lähes viikoittain kuntoutukseen tai lääkärikäyntiin liittyvää menoa.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta.
2. Vaatimus psykologin lausunnon palkkiolaskun korvaamisesta hylätään.

Perustelut

1. Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Mainitun lain 10 §:n mukaan tarkemmat perusteet palvelujen ja tukitoimien saamiselle säädetään asetuksella.

Vammaispalveluasetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistykseen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset.

Vammaispalveluasetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka saa näitä palveluja muun lain nojalla.

Vammaispalveluasetuksen 6 §:n mukaan kuljetuspalveluja on järjestettävä edellä 5 §:ssä tarkoitetulle henkilölle (vaikeavammaiselle) siten, että hänellä on mahdollisuus suorittaa välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään kahdeksantoista yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään kuuluvaa matkaa kuukaudessa.

Sairauden hoidon aiheuttamien matkakustannusten korvaamisesta säädetään sairausvakuutuslaissa. Nämä matkat eivät ole vammaispalveluasetuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja matkoja.

Kun otetaan huomioon, että A:n matkojen tarve liittyy osittain hänen sairautensa hoitoon sekä vammaispalvelulain mukaan korvattavien matkojen tarpeesta saatu selvitys, hänelle vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin perusteella myönnettyjen matkojen määrä on voitu alentaa 18 matkasta 8 matkaan kuukaudessa sillä perusteella, että hänellä on käytössään auto, jonka hankintaan on myönnetty vammaispalvelulain mukaista avustusta.

Tämän vuoksi ja kun muutoin otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen ei ole perusteita. Näin ollen A:lla ei ole oikeutta korvaukseen saamatta jääneistä kuljetuspalveluista.

2. Asian näin päättyessä ja kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, A:lle ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntiä varten hankitun psykologin lausunnon palkkiolaskusta.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Pirkko Ignatius

Kari Kuusiniemi

Irma Telivuo

Outi Suviranta (t)

Maarit Lindroos-Kokkonen

Asian esittelijä,
esittelijäneuvos Marja-Terttu Savolainen

Jakelu

Päätös	A, maksutta
Jäljennös	Turun hallinto-oikeus
	X:n perusturvalautakunta